

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ
MAZHAR MÜFİT KANSU
VE SİYASİ FAALİYETLERİ
(1923 - 1939)

Ahmet SEZGİN

Denizli - 2016

Denizli Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

Aileme...

ISBN: 978-605-4654-83-3

Denizli Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
Yayın No: 97

İmtiyaz Sahibi
Denizli Büyükşehir Belediyesi Adına
Büyükşehir Belediye Başkanı
Osman Zolan

Genel Koordinatörler
Mustafa Gökoğlan
Hüdaverdi Otaklı

Sayfa Tasarım
Sinem Güngör

Kapak Tasarım
Cemalettin Çağdaş

Baskı ve cilt
Ege Reklam ve Basım Sanatları San. Tic. Ltd. Şti.
Esatpaşa Mah. Ziyapaşa Caddesi No:4 Ataşehir / İstanbul
Tel: 0216 470 44 70 Faks: 0216 472 84 05
www.egebasim.com.tr
Sertifika No: 12468

Birinci Baskı
Aralık 2016

Denizli ©Denizli ©

TAKDİM

Tüm milletler, insanlar gibi hafızalarıyla yaşar ve gelecek yarınlara emin adımlarla yürümek isterler. Nasıl ki, hafızasını kaybeden ya da geçmişini hatırlamayan bir insan bu gününü ve geleceğini sağlıklı bir biçimde oluşturamazsa, tarihini bilmeyen veya tarihine gerekli önemi vermeyen milletler de günümüz meselelerine çözüm bulamadıkları gibi, geleceklerini de sağlıklı bir şekilde inşa edemezler.

Tarih, milletlere “devamlılık” ve “süreklilik” duygusunu aşılır. Bugün millet olarak sahip olduğumuz değerler sistemi, atalarımızın bize bıraktığı en önemli mirastır. Bu mirasın zenginleştirilerek gelecek nesillere aktarılması ise bu günkü nesillerin görevidir. Bu görevin idraki içinde olmak da ancak tarih bilmekle mümkün olur. Yoksa milletlerin hayatında “devamlılık” düşüncesi oluşamaz. Nesiller arasında kopmalar meydana gelir ki, böyle milletler yıkılmaya mahkûmdur.

Denizli Büyükşehir Belediyesi olarak tarihe ismini altın harflerle yazdırmış önemli şahsiyetleri gelecek nesillerle buluşturmak adına bu güne kadar pek çok önemli çalışmaya imza attık, atmaya da devam ediyoruz. Şunu çok iyi biliyoruz ki, geçmişini bilmeyen bir millet, geleceğinden asla söz edemez.

Milli Mücadele döneminin ve sonrasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasında önemli hizmetleri olan ve uzun yıllar Denizlimizi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde büyük bir başarı ve özveriyle temsil eden Mazhar Müfit Kansu'nun, Denizli Milletvekilliği yaptığı dönemlerdeki çalışmalarını, fikirlerini ve geçmişten geleceğe ders veren düşüncelerini içeren bu eserin Denizlimizin kültür ve tarihine önemli derecede katkı sağlayacağını düşünüyor ve bir eseri daha sizlerle buluşturmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bu eserin hazırlanmasındaki gayretlerinden dolayı değerli yazarımız Ahmet Sezgin'e ve ailesine şükranlarımı sunarken, aynı zamanda eserin basım ve yayımında emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Osman ZOLAN

Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı

ÖN SÖZ

Türk siyasi tarihinin önemli simalarından biri olan Mazhar Müfit Kansu, Milli Mücadele döneminden itibaren, temelleri atılan yeni devletin kuruluş aşamasında ve sonrasında önemli görevler üstlenerek, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurumsallaşması sürecine katkı sağlamıştır. Milli Mücadele'nin çekirdek yönetim kadrosunda Mustafa Kemal Atatürk ve diğer önemli şahsiyetler ile başladığı çalışmalar, Anadolu'nun yabancı işgalinden kurtarılması ve sonrasında halkın refahının sağlanması yolunda atılan adımlar ile devam ettirilmiştir.

Mazhar Müfit Kansu, Türk siyasi tarihindeki yeri, üstlenmiş olduğu görevler ve yapmış olduğu çalışmalar dolayısıyla oldukça önemli bir şahsiyet olmasına rağmen, hakkında çok fazla çalışmaya rastlamak mümkün olmamaktadır. 1990 yılında Nurcan Yavuz tarafından yazılan "I. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Hakkari Mebusu Mazhar Müfit Bey'in Faaliyetleri" isimli yüksek lisans tezi ve yine Nurcan Yavuz tarafından kaleme alınan ve Atatürk Dergisi'nde yayınlanan "Milli Mücadele'de Mazhar Müfit Kansu" (C.I, S.5, 1991) başlıklı makale dışında doğrudan Mazhar Müfit Kansu ile ilgili herhangi bir bilimsel çalışma bulunmamaktadır. Bu anlamda, ele aldığımız konu itibarıyla hem Türk siyasi tarihine hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Denizli'yi temsil etmiş olması nedeniyle Denizli siyasi tarihine katkı sunmayı amaçlamaktayız.

Eserimiz, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalında "Mazhar Müfit Kansu ve Siyasi Faaliyetleri (1923-1929)" başlığı ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir. Bizlerde bu eserin sadece akademik camia ile sınırlı kalmaması ve daha geniş kitlelerle buluşması amacıyla mevcut metne yeni eklemeler yaparak eseri yeniden hazırlama gayretine giriştik. Uzun çalışmalarımız sonrası eseri son şekliyle basıya hazır hale getirdik.

Eserimizin hazırlanması aşamasında, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri Cumhuriyet Arşivi'nde taramalar gerçekleştirilmiş ancak ele aldığımız dönem itibarıyla konumuza katkı sağlayacak derecede bilgi ve belgeye ulaşamadık. Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi'nde gerçekleştirilen taramalar neticesinde milletvekilliği dönemleri ile

İlgili elde edilen bilgi ve belgelere çalışmamızda yer verilmiştir. Yine Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi'nden ve Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinden de yararlanma yoluna gidilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi'nde olduğu doğrulanan Şark İstiklal Mahkemesi tutanaklarına erişim izni verilmediği için söz konusu belgelerden yararlanmak mümkün olmamıştır.

Kitabımız, Giriş Bölümü haricinde dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Mazhar Müfit Kansu'nun doğumu, yetişmesi ve ailesi ile ilgili genel bilgiler aktarıldıktan sonra Erzurum ve Sivas Kongresindeki çalışmaları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekili olduğu süreç ele alınmış ve bununla birlikte Meclis dışı faaliyetlerine de yer verilmiştir. İkinci ve üçüncü bölümlerde, Kansu'nun Denizli milletvekilliği devresinde yapmış olduğu çalışmalar ayrıntılı bir biçimde aktarılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Son bölümde ise, Denizli milletvekilliği sonrası çalışmaları ile kişisel özelliklerine ve anılarından bazı bölümlerin alıntılarına yer verilmiştir. Eserimizde, Mazhar Müfit Kansu'nun Denizli milletvekilliği dönemlerinde Meclis'te yaptığı konuşmaların tamamına yer verilmemiştir. Bunun nedeni bazı konuşmalarının çok kısa olması ve değerlendirme yapılacak derecede bilgi içermemesi ve yine birçok konuşmasının meclis usullerini ilgilendirmesidir.

Çalışmamızın akademik alandan sonra daha geniş kitleler ile buluşmasında katkı sağlayan, kültür ve sanat alanında başarılı çalışmalarda bulunarak Denizli Sosyo-Kültürel hayatına önemli hizmetlerde bulunan Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Osman ZOLAN'a, eserin hazırlanması aşamasında sabırla yol gösteren çok değerli hocam Pamukkale Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Zülal KELEŞ'e, eserin basılması konusunda desteklerini esirgemeyen Denizli Büyükşehir Belediyesi Kültür, Turizm ve Tanıtım Dairesi Başkanı Hüdaverdi OTAKLI'ya ve akademik alanda yetişmemde katkıları olan Afyon Kocatepe Üniversitesi Tarih Bölümü ve Pamukkale Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyelerine, son olarak da en büyük emeğin sahibi değerli aileme teşekkürü borç bilirim.

Ahmet SEZGİN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	XI
KISALTMALAR DİZİNİ	XII

GİRİŞ

A. DENİZLİ’NİN SOSYO-EKONOMİK VE SİYASİ DURUMU.....	1
A.1. Kısa Tarihçesi.....	1
A.2. Ekonomik ve Coğrafi Özellikleri.....	2
A.2.1. Coğrafi Özellikleri	2
A.2.2. Ekonomik Özellikleri	3
A.3. Siyasal Özellikleri.....	5
A.3.1 Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde Denizli’yi Temsil Eden Milletvekilleri ve Kısa Biyografileri (1920-1939)	8
A.3.1.1. Hakkı Behiç Bayıç	8
A.3.1.2. Hasan Efendi (Tokcan)	9
A.3.1.3. Mazlum Baba Efendi (Hacı Mazlum Bababalım)	9
A.3.1.4. Mustafa (Nuri) Bey (Tavaslıoğlu)	9
A.3.1.5. Necip Bey (Buldanlıoğlu)	10
A.3.1.6. Yusuf Bey (Başkaya)	11
A.3.1.7. Dr. Kazım Bey (Mustafa Kazım Samanlı)	11
A.3.1.8. Haydar Rüştü Bey (Ali Haydar Öktem)	12
A.3.1.9. Necip Ali Bey (Ahmet Necip Ali Küçüka)	13
A.3.1.10. Emin Aslan Bey (Tokat)	14
A.3.1.11. Hamdi Berkman (Mustafa Hamdi Berkman)	14
A.3.1.12. Şefik Türsan (Mehmet Şefik Türsan).....	15
B. MAZHAR MÜFİT KANSU’NUN YETİŞTİĞİ DÖNEMDE OSMANLI BÜROKRASİSİ VE İDEOLOJİLERİN SOSYAL YAŞAMA YANSIMASI	17
B.1. 19-20. Yüzyıl’da Osmanlı Bürokratik Sistemindeki Gelişmeler	17
B.2. İdeolojilerin Sosyal Yaşama Yansıması.....	25
B.3. Osmanlı’nın Son Dönemindeki Gelişmelerin Mazhar Müfit Kansu Üzerindeki Etkisi	29
C. MİLLİ MÜCADELE’DE DENİZLİ	31

BİRİNCİ BÖLÜM

MAZHAR MÜFİT KANSU’NUN 1923 YILINA KADAR HAYATI VE FAALİYETLERİ.....	38
1.1. Milli Mücadele Dönemine Kadar Hayatı ve Çalışmaları	38

1.2. Mustafa Kemal Paşa ile Tanışması ve İlişkisi.....	43
1.3. Erzurum Kongresi Sürecinde Mazhar Müfit Kansu.....	45
1.4. Sivas Kongresi'nde Mazhar Müfit Kansu.....	53
1.4.1. Kongre Hazırlıkları	53
1.4.2. Kongre Aşaması.....	53
1.5. Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde Mazhar Müfit Kansu.....	60
1.6. Ankara'ya Geçişi ve I. Dönem (1920-1923) Hakkâri Milletvekilliği	64
1.6.1. Mazhar Müfit Kansu'nun Tesanüt Grubundaki Çalışmaları ve İlk Meclis Anketi	69
1.7. Mazhar Müfit Kansu'nun 1920-1923 Arası Meclis Dışı Çalışmaları	71
1.7.1. Mamûratü'l Aziz (Elâziz) Valiliği	71
1.7.2. Kayseri'de Görevlendirilmesi	72
1.7.3. 1921 Yozgat İstiklal Mahkemesi Üyeliği	73

İKİNCİ BÖLÜM

MAZHAR MÜFİT KANSU'NUN II. ve III. DÖNEM DENİZLİ MİLLETVEKİLLİĞİ ve FAALİYETLERİ.....	75
2.1. 1923 Seçimlerine Giden Süreç.....	75
2.2. II. Dönem (1923-1927) Meclis İçi Çalışmaları	76
2.2.1. Mazhar Müfit Kansu'nun Soruları ve Sorulara Verilen Cevaplar.....	77
2.2.1.1. Hariciye Vekâletine Yönelttiği Sorular ve Cevapları.....	77
2.2.1.2. Maarif Vekâletine Yönelttiği Sorular ve Cevapları	80
2.2.1.3. Maliye Vekâletine Yönelttiği Soru ve Cevabı	81
2.2.1.4. Mübadele İmar ve İskân Vekâletine Soru ve Cevapları.....	81
2.2.2. Mazhar Müfit Kansu'nun Takrirleri (Önergeler)	82
2.2.3. Mazhar Müfit Kansu'nun Teklifleri	83
2.2.4. Mazhar Müfit Kansu'nun II. Yasama Döneminde Çeşitli Konulardaki Konuşmaları	84
2.2.4.1. Mali Konulardaki Konuşmaları.....	84
2.2.4.2. Hukuki ve Sosyal Konulardaki Sözleri	92
2.3. II. Dönem (1923-1927) Meclis Dışı Çalışmaları	100
2.3.1. Mazhar Müfit Kansu'nun Şark İstiklal Mahkemesi Başkanlığı	100
2.4. 1927 Seçimlerine Giden Süreç.....	102
2.5. III. Dönem (1927-1931) Meclis İçi Çalışmaları.....	103
2.5.1. Takrirleri	103
2.5.2. III. Yasama Döneminde Çeşitli Konulardaki Konuşmaları	104
2.5.2.1. Dış Politika Konularındaki Görüş ve Değerlendirmeleri	104
2.5.2.2. Sosyal Konulardaki Görüşleri	106
2.5.2.3. İktisadi ve Mali Konulardaki Görüş ve Değerlendirmeleri	111
2.5.2.4. İdari Konulardaki Konuşma ve Değerlendirmeleri	116

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MAZHAR MÜFİT KANSU’NUN IV. ve V. DÖNEM DENİZLİ MİLLETVEKİLLİĞİ ve FAALİYETLERİ.....	122
3.1. 1931 Seçimlerine Giden Süreç.....	122
3.2. IV. Dönem (1931-1935) Meclis İçi Çalışmaları	124
3.2.1. IV. Yasama Döneminde Çeşitli Konulardaki Konuşmaları	124
3.2.1.1. İdari Konulardaki Görüşleri	125
3.2.1.2. İktisadi ve Mali Konulardaki Görüş ve Değerlendirmeleri	128
3.2.1.3. Sosyal Konulardaki Düşünceleri.....	132
3.2.1.4. Dış Politika Meseleleri ile İlgili Konuşmaları.....	139
3.3. IV. Dönem (1931-1935) Meclis Dışı Çalışmaları	140
3.3.1. Mazhar Müfit Kansu’nun Uluslararası Parlamentolar Birliği Türk Grubu İçindeki Yeri	140
3.4. 1935 Seçimlerine Giden Süreç.....	141
3.5. Mazhar Müfit Kansu’nun V. Dönem (1935-1939) Meclis İçi Çalışmaları	143
3.5.1. Takrir(ler)i	144
3.5.2. V. Yasama Döneminde Çeşitli Konulardaki Konuşmaları	146
3.5.2.1. İdari, İktisadi ve Mali Konulardaki Görüşleri	146
3.5.2.2. Sosyal Konular Üzerine Değerlendirmeleri	152
3.5.2.3. Dış Politika Konuları Üzerine Düşünceleri.....	154

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MAZHAR MÜFİT KANSU’NUN SON MİLLETVEKİLLİĞİ DÖNEMLERİ İLE KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ	156
4.1. Mazhar Müfit Kansu’nun VI. ve VII. Dönem Artvin Milletvekilliği	156
4.1.1. 1939 Seçimleri ve VI. Dönem Çoruh (Artvin) Milletvekilliği.....	156
4.1.2. 1943 Seçimleri ve VII. Dönem Çoruh (Artvin) Milletvekilliği	157
4.2. “Kansu” Soyadını Alması	158
4.3. Kişisel Özellikleri	159
4.4. Anılarını Yayımlaması ve Son Telgraf Gazetesi.....	161
4.5. Siyasi Hayata Vedası ve Ölümü.....	163
4.6. Milli Mücadele Yolunda Mazhar Müfit Kansu’nun Anılarından Alıntılar	164
4.6.1. Şekli Hükümet Cumhuriyet Olacaktır.....	164
4.6.2. Erzurum’dan Sivas’a Yolculuk	165
4.6.3. Yorgan Bu, Ayağımı Ona Göre Uzat	166
4.6.4. Müftü Efendi’nin Ziyareti	166
4.6.5. Böyle Bir Hayat Devresi İçinde Hastalık Sayılmaz	168
4.6.6. Marifet Onu Bulmakta	169
SONUÇ.....	171
KAYNAKLAR	173
EKLER.....	185

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1 : Mazhar Müfit Kansu'nun Denizli milletvekilliği döneminde kanunlara ve kararlara verdiği oylarEK:2

Tablo 2 : Yasama Dönemleri ve yıllarıEK:3

KAYNAKLAR

ARŞİV MALZEMESİ

TBMM Milletvekilleri II. Dönem Seçim Mazbataları, TBMM Arşivi, Sicil No: 485, 486, 487, 110.

TBMM Milletvekilleri III. Dönem Seçim Mazbataları, TBMM Arşivi, Sicil No:680, 486, 485, 487, 110.

TBMM Milletvekilleri IV. Dönem Seçim Mazbataları, TBMM Arşivi, Sicil No:680.

TBMM Milletvekilleri V. Dönem Seçim Mazbataları, TBMM Arşivi, Sicil No: 105.

3. Kolordu Kumandanı Selahaddin Bey tarafından 20. Kolordu Kumandanlığına gönderilen yazı, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi, K:302, B:66, s.1.

SÜRELİ YAYINLAR

TBMM Zabıtları

Meclisi Mebusan Zabıt Ceridesi (26 Şubat 1920), Dönem 4, Birleşim 14, C.1.

TBMM Zabıt Ceridesi (16.12.1920), Dönem 1, Birleşim 115, C.6.

TBMM Zabıt Ceridesi (04.12.1920), Dönem 1, Birleşim 108, C.6.

TBMM Zabıt Ceridesi (28.12.1920), Dönem 1, Birleşim 124, C.7.

TBMM Zabıt Ceridesi (30.10.1922), Dönem 1, Birleşim 129, C.24.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem 1, Birleşim 82-153, C.8

TBMM Zabıt Ceridesi (23.08.1922), Dönem 1, Birleşim 89, C.22.

TBMM Zabıt Ceridesi (22.11.1920), Dönem 1, Birleşim 101, C.6.

TBMM Gizli Celse Zabıtları (17.10.1920), Dönem 1, Birleşim 85, C.1.

TBMM Gizli Celse Zabıtları (04.02.1921), Dönem 1, Birleşim 144. C.1.

TBMM Zabıt Ceridesi (05.08.1921), Dönem 1, Birleşim 62, C.12.

TBMM Zabıt Ceridesi (29.07.1922), Dönem 1 Birleşim 82, C.22.

TBMM Zabıt Ceridesi (18.12.1924), Dönem 2, Birleşim 23, C.11.

TBMM Zabıt Ceridesi (24.02.1926), Dönem 2, Birleşim 60, C.22.

TBMM Zabıt Ceridesi (08.03.1926), Dönem 2, Birleşim 68, C.23.

TBMM Zabıt Ceridesi (12.02.1924), Dönem 2, Birleşim 100, C.5.

TBMM Zabıt Ceridesi (10.12.1924), Dönem 2, Birleşim 19, C.11.

TBMM Zabıt Ceridesi (13.12.1924), Dönem 2, Birleşim 21, C.11.

TBMM Zabıt Ceridesi (24.12.1924), Dönem 2, Birleşim 26, C.11.

TBMM Zabıt Ceridesi (29.12.1924), Dönem 2, Birleşim 28, C.11.

TBMM Zabıt Ceridesi (15.10.1925), Dönem 2, Birleşim 36, C.2.

TBMM Zabıt Ceridesi (12.11.1923), Dönem 2, Birleşim 52, C.3.

TBMM Zabıt Ceridesi (18.12.1924), Dönem 2, Birleşim 23, C.11.

TBMM Zabıt Ceridesi (07.02.1924), Dönem 2, Birleşim 97, C.5.

TBMM Zabıt Ceridesi (14.01.1924), Dönem 2, Birleşim 83, C.5.

TBMM Zabıt Ceridesi (06.04.1924), Dönem 2, Birleşim 30, C.8.

TBMM Zabıt Ceridesi (29.12.1924), Dönem 2, Birleşim 28, C.2.

TBMM Zabıt Ceridesi (18.05.1926), Dönem 2, Birleşim 102, C.25.

- TBMM Zabıt Ceridesi (13.03.1924), Dönem 2, Birleşim 11, C.7.*
TBMM Zabıt Ceridesi (05.09.1924), Dönem 2, Birleşim 14, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (08.09.1923), Dönem 2, Birleşim 15, C.2.
TBMM Zabıt Ceridesi (18.19.1923), Dönem 2, Birleşim 38, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (06.11.1923), Dönem 2, Birleşim 49, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (12.02.1924), Dönem 2, Birleşim 100, C.2.
TBMM Zabıt Ceridesi (19.09.1923), Dönem 2, Birleşim 21, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (06.10.1923), Dönem 2, Birleşim 32, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (27.02.1924), Dönem 2, Birleşim 113, C.2.
TBMM Zabıt Ceridesi (05.03.1924), Dönem 2, Birleşim 4, C.7.
TBMM Zabıt Ceridesi (15.03.1924), Dönem 2, Birleşim 12, C.7.
TBMM Zabıt Ceridesi (29.12.1924), Dönem 2, Birleşim 28, C.11.
TBMM Zabıt Ceridesi (27.12.1926), Dönem 2, Birleşim 19, C.28.
TBMM Zabıt Ceridesi (02.10.1923), Dönem 2, Birleşim 30, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (24.02.1924), Dönem 2, Birleşim 110, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (20.04.1924), Dönem 2, Birleşim 42, C.8.
TBMM Zabıt Ceridesi (30.10.1924), Dönem 2, Birleşim 49, C.9.
TBMM Zabıt Ceridesi (18.02.1925), Dönem 2, Birleşim 59, C.14.
TBMM Zabıt Ceridesi (21.02.1925), Dönem 2, Birleşim 61, C.14.
TBMM Zabıt Ceridesi (11.03.1925), Dönem 2, Birleşim 75, C.15.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.04.1926), Dönem 2, Birleşim 89, C.24.
TBMM Zabıt Ceridesi (13.05.1926), Dönem 2, Birleşim 98, C.25.
TBMM Zabıt Ceridesi (03.01.1927), Dönem 2, Birleşim 21, C.28.
TBMM Zabıt Ceridesi (25.04.1927), Dönem 2, Birleşim 59, C.31.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.09.1930), Dönem 3, Birleşim 81, C.21.
TBMM Zabıt Ceridesi (28.11.1927), Dönem 3, Birleşim 11, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (17.06.1930), Dönem 3, Birleşim 80, C.20.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.12.1927), Dönem 3, Birleşim 21, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (29.12.1927), Dönem 3, Birleşim 24, C.1.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.04.1928), Dönem 3, Birleşim 64, C.3.
TBMM Zabıt Ceridesi (23.05.1928), Dönem 3, Birleşim 81, C.4.
TBMM Zabıt Ceridesi (31.03.1930), Dönem 3, Birleşim 42, C.17.
TBMM Zabıt Ceridesi (03.04.1930), Dönem 3, Birleşim 43, C.18.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.05.1930), Dönem 3, Birleşim 62, C.19.
TBMM Zabıt Ceridesi (02.02.1931), Dönem 3, Birleşim 25, C.25.
TBMM Zabıt Ceridesi (24.04.1928), Dönem 3, Birleşim 65, C.3.
TBMM Zabıt Ceridesi (26.04.1928), Dönem 3, Birleşim 67, C.3.
TBMM Zabıt Ceridesi (28.04.1928), Dönem 3, Birleşim 68, C.3.
TBMM Zabıt Ceridesi (01.12.1928), Dönem 3, Birleşim 10, C.6.
TBMM Zabıt Ceridesi (02.06.1930), Dönem 3, Birleşim 67, C.20.
TBMM Zabıt Ceridesi (18.04.1929), Dönem 3, Birleşim 54, C.10.
TBMM Zabıt Ceridesi (24.03.1920), Dönem 3, Birleşim 39, C.17.
TBMM Zabıt Ceridesi (01.05.1930), Dönem 3, Birleşim 54, C.19.
TBMM Zabıt Ceridesi (03.05.1930), Dönem 3, Birleşim 55, C.19.
TBMM Zabıt Ceridesi (01.01.1931), Dönem 3, Birleşim 17, C.24.
TBMM Zabıt Ceridesi (15.06.1931), Dönem 4, Birleşim 14, C.2.
TBMM Zabıt Ceridesi (26.05.1932), Dönem 4, Birleşim 52, C.8.
TBMM Zabıt Ceridesi (07.06.1934), Dönem 4, Birleşim 65, C.23.
TBMM Zabıt Ceridesi (04.07.1934), Dönem 4, Birleşim 77, C.23.
TBMM Zabıt Ceridesi (28.11.1931), Dönem 4, Birleşim 6, C.4.

TBMM Zabıt Ceridesi (30.11.1931), Dönem 4, Birleşim 8, C.4.
TBMM Zabıt Ceridesi (23.05.1932), Dönem 4, Birleşim 51, C.8.
TBMM Zabıt Ceridesi (25.06.1932), Dönem 4, Birleşim 70, C.9.
TBMM Zabıt Ceridesi (26.06.1932), Dönem 4, Birleşim 71, C.9.
TBMM Zabıt Ceridesi (01.04.1933), Dönem 4, Birleşim 35, C.14.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.04.1933), Dönem 4, Birleşim 40, C.14.
TBMM Zabıt Ceridesi (17.05.1933), Dönem 4, Birleşim 52, C.15.
TBMM Zabıt Ceridesi (05.04.1934), Dönem 4, Birleşim 35, C.21.
TBMM Zabıt Ceridesi (05.07.1931), Dönem 4, Birleşim 22, C.3.
TBMM Zabıt Ceridesi (05.12.1934), Dönem 4, Birleşim 12, C.25.
TBMM Zabıt Ceridesi (31.07.1936), Dönem 5, Birleşim 81, C.12.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.05.1935), Dönem 5, Birleşim 27, C.3.
TBMM Zabıt Ceridesi (20.01.1936), Dönem 5, Birleşim 29, C.8.
TBMM Zabıt Ceridesi (22.01.1936), Dönem 5, Birleşim 30, C.8.
TBMM Zabıt Ceridesi (29.05.1937), Dönem 5, Birleşim 68, C.18.
TBMM Zabıt Ceridesi (30.03.1936), Dönem 5, Birleşim 45, C.9.
TBMM Zabıt Ceridesi (07.04.1937), Dönem 5, Birleşim 45, C.17.
TBMM Zabıt Ceridesi (14.01.1943), Dönem 6, Birleşim 28, C.30.

T.C. Resmî Gazete

T.C. Resmî Gazete, 03.03.1961.
T.C. Resmî Gazete, 14.05.1928.

Ulusal ve Yerel Gazeteler

Son Telgraf Gazetesi, 3 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 4 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 6 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 9 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 10 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 14 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 17 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 18 Mart 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 1 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 2 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 3 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 4 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 5 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 6 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 9 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 10 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 15 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 16 Nisan 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 30 Ekim 1948.
Son Telgraf Gazetesi, 8 Kasım 1948.
Milliyet Gazetesi, 6 K.Evvel 1934.
Milliyet Gazetesi, 27 T.Sani 1934.

Cumhuriyet Gazetesi, 13 Kasım 1948.

Ulus Gazetesi, 14 Kasım 1948.

Her Gün Gazetesi, 13 Kasım 1948.

HATIRALAR

KANSU, Mazhar Müfit. (1966). *Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber*, C.I-II, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

RAWLINSON, Alfred. (1923). *The Defence of London 1915-1918*, London & NewYork.

Tahsin Paşa. (1990). *Tahsin Paşa'nın Yıldız Hatıraları Sultan Abdülhamid*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

TÜRKGELDİ, Ali Fuad. (1987). *Görüp İşittiklerim*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet. (1990). *İlk Meclis ve Milli Mücadele'de Anadolu*, Çağdaş Yayınları, 2.Baskı, İstanbul.

SÖZLÜ KAYNAKLAR

KANSU, Metin Atuf, İstanbul 1952 doğumlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mezunu.

ARAŞTIRMA VE İNCELEMELER

AKANDERE, Osman. (2003) "Samsun'a Çıkışından Erzurum'da Askerlikten İstifasına Kadar Mustafa Kemal Paşa'nın Yazışmalarında "Sine-i Millet" Düşüncesi", *Erzurum ve Sivas Kongreleri Sempozyumu*, 123-148, Ankara.

AKIN, Veysi. (2012). "Türkiye Cumhuriyeti İle Bulgaristan Arasında Siyasi İlişkilerin Kurulmasında 1925 Dostluk Anlaşmasının Yeri ve Önemi", *Trakya Üniversitesi Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi*, C.1, S.1, 41-55.

AKŞİN, Sina (Yay. Yön.). (2008). *Türkiye Tarihi*, C.4, 10. Baskı, Cem Yayınevi, İstanbul.

AKŞİN, Sina. (2004). *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*, C.I, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

ALTIPARMAK, Süleyman. (2008) *Cumhuriyet Dönemi Denizli'nin Sosyal Tarihi (1923-1950)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

- ARIBURNU, Kemal. (1997) *Sivas Kongresi Samsun'dan Ankara'ya Kadar Olaylar ve Anılarla*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal. *Nutuk*, (Yay. Haz. Taha Mazman), Toplumsal Çözüm Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.
- ATATÜRK, Kemal. (2005). *Nutuk 1919-1927*, (Yay. Haz. Zeynep Korkmaz), Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- AYBARS, Ergün. (1982). *İstiklal Mahkemeleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- AYBARS, Ergün. (2005). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I*, Zeus Kitabevi, İzmir.
- AYDEMİR, Şevket Süreyya. (2011). *Tek Adam Mustafa Kemal*, C.II, Baskı 28, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- AYDINEL, Sıtkı. (1993). *Güneybatı Anadolu'da Kuvayı Milliye Harekâtı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- BARLAS, İsmail Hakkı. (1958). *Tarihte Ergene ve Uzunköprü*, Batıdan Sesleniş-Yeni Matbaa, Edirne.
- BAYKARA, Tuncer. (2007). *Selçuklular ve Beylikler Çağında Denizli (1070-1520)*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- BERKES, Niyazi. (2002). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, Yapı Kredi Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.
- BİNARK, İsmet. *Türk Parlamento Tarihi TBMM VI. Dönem (3 Nisan 1939 -15 Ocak 1943)*, C.I, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- BLEDA, Mithat Şükrü. (1979). *İmparatorluğun Çöküşü*, Remzi Kitabevi İstanbul.
- COŞKUN, Tülin. (2007). *Cumhuriyet Dönemi Denizli'nin İdari Tarihi 1923-1973*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- ÇETİNER, Selahattin. (2008). *Çöküş Yılları, II. Abdülhamit, Jön Türkler, İttihat ve Terakki*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- ÇEVİK, Zeki. (2002). *Milli Mücadele'de Son Kurşun*, Balıkesir Üniversitesi Yayınları, Balıkesir.
- ÇOKER, Fahri. *Türk Parlamento Tarihi, Milli Mücadele ve T.B.M.M. I. Dönem 1919-1923*, C.III, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- ÇOKER, Fahri. *Türk Parlamento Tarihi TBMM IV. Dönem 1931-1935*, C.I, II, Türkiye Büyük Millet Meclisi Yayınları.

- DAYI, S. Esin. (1997). *Erzurum Kongresi ve Elviye-i Selase Meselesi*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum.
- DEMİRBAŞ, Uğurhan vd. (Yay. Haz.). (2003). *Osmanlı Belgelerinde Ermeni-Fransız İlişkileri (1920-1922) III*, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No:66, Ankara.
- DENİZLİ, Hikmet. (1996). *Sivas Kongresi Delegeleri ve Heyet-i Temsiliye Üyeleri*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Denizli Belediyesi. (2010). *İstiklal Savaşının Denizlili Milli Kahramanı Fahri Akçakoca Akça'nın Bütün Eserleri*, Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, Denizli.
- Denizli İl Yıllığı Komitesi (Yay. Haz.) (1968). *Denizli İl Yıllığı 1967*, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- Denizli Ticaret Odası. (2012). *Ekonomik Yönüyle Denizli 2012*, Denizli Ticaret Odası Yayınları, Denizli.
- DUMAN, Erhan. (2011). *Krizlerin Anatomisi: 1929 Ekonomik Buhranı ve 2008 Küresel Krizi'nin Karşılaştırılması*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- ERDEHA, Kamil. (1975). *Milli Mücadelede Vilayetler ve Valiler*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- GENCOSMAN, Kemal Zeki. (1981) *Devleti Kuran Meclis*, Hürriyet Yayınları, İstanbul.
- GOLOĞLU, Mahmut. (1969). *Sivas Kongresi*, C.2, Ankara.
- GÜNDOĞDU, Cihangir (Yay. Haz.). (2004). *İlk Meclis Anketi Birinci Dönem TBMM Üyelerinin Gelecekte Bekledikleri*, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu, Ankara.
- GÜNAY, Ş. Şenal. *Türk Parlamento Tarihi TBMM VI. Dönem (3 Nisan 1939 -15 Ocak 1943)*, C.V, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- GÜNEŞ, İhsan. *Türk Parlamento Tarihi Meşrutiyete Geçiş Süreci I. ve II. Meşrutiyet*, C.II, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- GÜNEŞ, İhsan. *Türk Parlamento Tarihi TBMM V. Dönem 1935-1939*, C.I, II, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- HAYTA, Necdet. (1994). "Denizli Müftüsü Ahmet Hulusi Efendi ve Milli Mücadeleye Katkıları," *Kurtuluş Savaşına Yön Verenler*, Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, 219-227, Ankara.

- HAYTA, Necdet. (2003). “Heyet-i Temsiliye”, *Erzurum ve Sivas Kongreleri Sempozyumu 22-29 Mayıs Ankara*, Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, 167-176, Ankara.
- HAYTOĞLU, Ercan. (2006). *Denizli’de Tabaklık (Dünden Bugüne)*, Fakülte Kitabevi, Isparta.
- IŞIK, Salih. (2011). *Balkan Antantı, Balkan Paktı ve Türkiye*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- KARS, Zübeyir. (1993). *Milli Mücadelede Kayseri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- KASALAK, Kadir. (1992). “Sivas Kongresi Öncesinde “Manda ve Himayenin” Türk Basınında Tartışılması ve Komutanlar Arasında Yazışmalar”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C.III, S.10, Ankara.
- KELEŞYILMAZ, Vahdet. (2002). “Belgelerle Anadolu Kongreleri Öncesi Türkiye’den Bir Kesit”, *Erzurum ve Sivas Kongreleri Sempozyumu*, 113-122, Ankara.
- KILIÇ, Hamza. (2010). *Birinci Büyük Millet Meclisi’nde Cebelibereket (Osmaniye) Mebusları ve Siyasi Faaliyetleri*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- KILIÇ, Recep. (2007). *Milli Mücadele’de Denizli ve Denizli Olayı*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- KIRAÇ, Suna. (2006). *Ömrümden Uzun İdeallerim Var*, Suna ve İnan Kıraç Vakfı Yayınları, İstanbul.
- KISIKLI, Emine. (1988). “Sivas Kongresinin Milli Mücadelede Kamuoyu Oluşturulması Açısından Önemi” *Atatürk Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C.1, S.1, 29-42, Ankara.
- KINROSS, Lord, (2007). *Atatürk Bir Milletten Yeniden Doğuşu*, (Çev. Necdet Sander), 19. Baskı, İstanbul.
- KOCABAŞOĞLU, Uygur. (1998). “Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi’nden Sol Portreler” *Birinci Meclis*, Promat Matbaacılık, Sabancı Üniversitesi Yayınları, 165-187, İstanbul.
- KONAKÇI, Erim. Bahadır DUMAN. (2006). “Arkeolojik ve Yazılı Kanıtlar Işığında Kolossai”, *Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu*, C.II, 57-67, Denizli.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri. (1999). *Milli Mücadele’de Denizli, Isparta ve Burdur Sancakları*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.

- KÖSTÜKLÜ, Nuri. (2011). “Arşiv Belgelerinin Işığında “Denizli Hadiseleri”, *Milli Mücadele’de Denizli ve Müftü Ahmet Hulusi Efendi Sempozyumu*, Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, 124-130, Denizli.
- KURTCEPHE, İsrail - Aydın Beden. (2007). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi*, Alp Yayınevi, Ankara.
- KUTLU, Hakan. (2007). *Şark İstiklal Mahkemesinde 1925-1927 Döneminde Takrir-i Sükun Kanununun Uygulanması*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- KÜRKCÜOĞLU, Erol. (1989). “1923 Seçimleri”, *Atatürk Dergisi*, C.I, S.3, 121-145.
- LEWIS, Bernard. (2011). *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, Çev. Boğaç Babür Turna, Arkadaş Yayınevi, 5. Baskı, Ankara.
- MEMİŞ, Ekrem. *Eskiçağ Türkiye Tarihi (En Eski Devirlerden Pers İstilasına Kadar)*, Baskı 6, Çizgi Kitabevi Yayınları.
- MUTLU, N. Yücel. (2005). *Lozan’da Mübadele veya Memleketin Türk Nüfusunun Arttırılması*, Ankara.
- ÖZDEMİR, Yavuz. (1997). “İngiliz Yarbayı Rawlinson-Mustafa Kemal Görüşmeleri”, *Atatürk Dergisi*, C.2, S.1, 59-70.
- ÖZGÜL, Bülent. (2002). *Seçim ve Seçim Sistemleri, Türkiye’de ki Seçim Sistemi Uygulamaları ve Bir Model Önerisi*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- ÖZTÜRK, Kazım. *Türk Parlamento Tarihi, TBMM II. Dönem 1923-1927*, C.III, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- ÖZTÜRK, Kazım. *Türk Parlamento Tarihi TBMM III. Dönem 1927-1931*, C.III, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- PALMER, Alan. (1995). *Osmanlı İmparatorluğu : Son üç yüz yıl : Bir Çöküşün Yeni Tarihi*, Çev. Belkıs Çorakçı Dişbudak, Sabah Kitapları, İstanbul.
- POLAT, Çağlayan. (2007). *1926-1930 Ağrı İsyanları*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- SAKİN, Serdar. (2002). “Misak-ı Milli’nin Hazırlanışı ve İlanıyla İlgili Görüşler”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.13, 313-330.
- SARIHAN, Zeki. (1994). *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, C.II, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

- SARIKOYUNCU, Ali. (2011). “Milli Mücadele’de Denizli Müftüsü Müftü Ahmet Hulusi Efendi,” *Milli Mücadele’de Denizli ve Müftü Ahmet Hulusi Efendi Sempozyumu*, Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, 46-95, Denizli.
- SELEK, Sabahattin. (2002). *Milli Mücadele (Ulusal Kurtuluş Savaşı)*, C.I, Örgün Yayınevi, İstanbul.
- SELVİ, Haluk. (2000). *Milli Mücadele’de Erzurum (1918-1923)*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- SHAW, Stanford J. – Ezel Kural Shaw. (2006). *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, Çev. Mehmet Harmanlı, E Yayınları, İstanbul.
- SONYEL, Selahi R. (2003). “İngiliz Belgelerinde Erzurum ve Sivas Kongreleri”, *Erzurum ve Sivas Kongreleri Sempozyumu*, Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, 11-24, Ankara.
- SOMEL, Selçuk Akşin. (2003). “Osmanlı Reform Çağında Osmanlılık Düşüncesi (1839-1913)” *Cumhuriyet’e Devreden Düşünce Mirası: Tanzimat ve Meşrutiyet’in Birikimi*, İletişim Yayınları, 5. Baskı, 88-116, İstanbul.
- ŞEMSİOĞLU, Cevdet. (2004). *20. Yüzyıl Başlarında Denizli*, Denizli.
- ŞIVGIN, Hale. (2012). “İttihat ve Terakki Politikalarının Balkan İttifaklarını Hızlandırmadaki Rolü”, *Gazi Üniversitesi Akademik Bakış Dergisi*, C.6, S.11, 1-15, Ankara.
- TANSEL, Selahattin. (1974). *Mondros’tan Mudanya’ya Kadar*, C.II, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Genelkurmay Harb Tarihi Başkanlığı. (1970). *Balkan Harbi (1912-1913)*, C.I, Genelkurmay Basımevi, Ankara.
- T.C. Başbakanlık, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (2003), Yayın No: DPT 2671.
- TOKER, Tarhan. (1967-68). *Denizli Tarihi*, Yenigün Matbaası, Denizli.
- TOPARLI, Recep. (2010). *Sivas Kongresinin Tutanakları*, 2. Baskı, Çığır Ofset Matbaa, Sivas.
- TUNAYA, Tarık Zafer. (1984). *Türkiye’de Siyasal Partiler*, C.I, 2. Baskı, Hürriyet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- TUNCEL, Metin. (2006). “Türkiye’de Yer Değiştiren Şehirler: Denizli Örneği”, *Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu*, C.I, 47-49, Denizli.
- TURAN, Mustafa. (2005). *Milli Mücadele’de Siyasi Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-24 Temmuz 1923)*, Genişletilmiş 2.baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.

- TURAL, Erkan. (2009). *Son Dönem Osmanlı Bürokrasisi*, TODAİE Yayınları, Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2012). *Milletvekilleri Genel Seçimleri 1923-2011*, Ankara.
- UÇAROL, Rifat. (2012). “1912 Balkan Bunalımı, Osmanlı Devleti’nde Büyük Kabine’nin Kurulması ve Savaşa Gidiş”, *Balkan Savaşları Paneli (03-04 Mayıs 2011)*, Harp Akademileri Basımevi, 23-48, İstanbul.
- ÜNAL, Mehmet Ali. (2011). “Milli Mücadele’de Direbolu Köyü ve Yunan İşgali”, *Mili Mücadele’de Denizli ve Müftü Ahmet Hulusi Efendi Sempozyumu*, Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, 24-32, Denizli.
- ÜNAL, Tahsin. (1978). *Türk Siyasi Tarihi 1700-1958*, 5. Baskı, Emel Yayınları, Ankara.
- YAVI, Ersal, Necla Yazıcıoğlu Yavi (Yay. Haz.). (1998). *Türkiye’nin Parlayan Yıldızı Denizli*, T.C. Denizli Valiliği, İzmir.
- YEŞİL, Ahmet. (2002). *Türkiye Cumhuriyeti’nde İlk Teşkilatlı Muhalefet Hareketi Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası*, Cedit Neşriyat, Ankara.
- YILMAZ, Mustafa. (2010). *Ortaçağda Denizli (Selçuklu ve İnançoğulları Dönemi)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Elektronik Dergi

- ALKAN, Mehmet, “Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Seçimlerin Kısa Tarihi,” *Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı*, 48-61. <http://arsiv.setav.org/ups/dosya/10342.pdf> (10.04.2014)
- ALTINKAŞ, Evren, (2012). “Cumhuriyetin İlk Yıllarında İki Demokrasi Deneyimi TpCF ve SCF”, *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Akademik Bakış Dergisi*, S.29, Mart-Nisan 2012, 1-16. <http://www.akademikbakis.org/eskisine/29/09.pdf> (07.05.2014)
- ERTEM, Barış, (2010). “Siyasal Bir Muhalefet Denemesi Olarak Serbest Cumhuriyet Fırkası”, *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, C.I, S.2, 71-92. http://sobiad.odu.edu.tr/files/cilt1/cil1sayi2_pdf/ertem_baris.pdf (07.05.2014)
- KODAL, Tahir, “Milli Mücadele’de Denizli ve Önemi”, *T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Web Sitesi*, <http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-42/milli-mucadelede-denizli-ve-onemi> (29.03.2014)

OLGUN, Kenan, “Türkiye’de Cumhuriyetin İlanından 1950’ye Genel Seçim Uygulamaları”, *T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi*, 1-35.
<http://atam.gov.tr/wp-content/uploads/01-kenan-olgun.pdf> (25.04.2014)

TBMM Kanunlar Dergisi, Kanun No:423. C.2.
http://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc002/kanuntbmmc002/kanuntbmmc00200423.pdf

YILDIRIM, Hüseyin, “Atatürk’ün Sivas’ı Ziyaretleri”, *T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Web Sitesi*,
<http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-36/ataturkun-sivasi-ziyaretleri-2>
 (10.06.2014)

İNTERNET

Denizli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Web Sitesi, <http://www.pamukkale.gov.tr>

İstanbul Aydın Üniversitesi Web Sitesi, <http://atam.aydin.edu.tr>

Inter Parliamentary Union Web Sitesi, <http://www.ipu.org>

Nafî Atuf Kansu Web Sitesi, <http://www.nafiatufkansu.org>

T.C. Yüksek Seçim Kurulu Web Sitesi, www.ysk.gov.tr

T.C. Denizli Valiliği Web Sitesi, <http://www.denizli.gov.tr>

T.C. Kalkınma Bakanlığı, *İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2011)*, <http://www.kalkinma.gov.tr>

T.C. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Web Sitesi,
<http://kvmgm.kultur.gov.tr>

Türk Dil Kurumu Online Sözlüğü, www.tdk.gov.tr

Türk Tarih Kurumu Web Sitesi, <http://www.ttk.gov.tr>

Türkiye Büyük Millet Meclisi Web Sitesi, <http://www.tbmm.gov.tr>

Uzunköprü’nün Tarihçesi Web Sitesi, <http://www.uzunkoprunistalji.com>

Uzunköprü Belediyesi Web Sitesi, <http://www.uzunkopru.bel.tr/>

SÖZLÜKLER

SAMİ, Şemseddin. (2007). *Kamus-ı Türki*, Çağrı Yayınları, İstanbul.

PARLATIR, İsmail. (2012). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Baskı 5, Ankara.